

МЕЙЗІ КЛІФТОН

1919

Пролог

Ця історія ніколи не була б написана, якби я не завагітніла. Майте на увазі, що я планувала втратити цноту в тій поїздці до Вестон-Сюпер-Маре, але з іншим чоловіком.

Артур Кліфтон народився на Стілл-Гаус-лейн, як і я; навіть ходив до того ж навчального закладу, що я, — Меррівудської початкової школи, але через те, що я була на два роки молодшою за нього, він навіть не здогадувався, що я взагалі існую. Усі дівчата в моєму класі шаленіли від нього — і не лише тому, що хлопець був капітаном шкільної футбольної команди.

І хоча Артур зроду не виявляв до мене якогось особливого зацікавлення, коли я навчалася у школі, та невдовзі після того як він повернувся із Західного фронту, все змінилося. Я навіть не впевнена, що він второпав, хто я така, коли запросив мене на танці одного суботнього вечора до «Пале», але, якщо бути справедливою, мені й самій довелося двічі впевнитись, щоб його впізнати, бо він відпустив собі вуса, а волосся зачісував, як Рональд Колмен¹. Того вечора він не дивився на жодну іншу дівчину, окрім мене, та коли ми танцювали останній вальс, я вже напевне знала, що це — лише питання часу, коли він попросить мене вийти за нього заміж.

¹ Рональд Колмен (1891—1958) — англійський актор, популярний у 1930—1940-х рр. Здобув кінопремію «Оскар» за найкращу чоловічу роль у фільмі «Подвійне життя» (1947), а також був номінований на цю нагороду за ролі у фільмах «Бульдог Драммонд» (1929) і «Випадкові жнива» (1942).

Артур тримав мене за руку по дорозі додому, а коли підійшли до вхідних дверей, спробував мене поцілувати. Я відсахнулася. Адже преподобний Воттс часто мене напучував, що треба залишатися чистою аж до того дня, коли вийду заміж, а панна Мандей, наша регентка, попередила мене, що чоловіки хочуть від дівчат лише одного, а коли це отримують, то швидко втрачають до них інтерес. Я часто питала себе, а чи панна Мандей не казала це, виходячи з власного досвіду.

Наступної суботи Артур запросив мене до кінотеатру, щоб подивитися на Ліліан Гіш у «Зламаних квітах», і хоча я дозволила йому обійняти себе за плечі, цілувати все ж заборонила. Він і не пручався. Правду кажучи, Артур був тоді занадто сором'язливим.

Ще наступної суботи я таки дозволила йому поцілувати себе, але коли він спробував залізти під блузку, відштовхнула нахабу.

І не дозволяла йому цього робити, доки не запропонував мені руку і серце, купив обручку, а преподобний Воттс двічі не оголосив про майбутній шлюб.

Мій брат Стен сказав, що я була останньою незайманкою по наш бік річки Ейвон, хоча підозрюю, що більшість цих завоювань лишалися тільки в його свідомості. Тим не менш, я вирішила: вже настав час, і буде краще, коли це станеться під час поїздки до Вестон-Сюпер-Маре з чоловіком, за якого я збираюся вийти заміж через кілька тижнів.

Проте щойно Артур і Стен зійшли з автобуса, вони одразу ж подалися до найближчого пабу. Я ж увесь останній місяць витратила на планування цього моменту. Тому коли вийшла на вулицю, як справжня панночка, була вже готова на все.

Я пішла до пристані, почувуючись достатньо впевнено, аж тут усвідомила, що хтось іде за мною назирці. Я озирнулася і вельми здивувалася, коли побачила, хто це. Чоловік наздогнав мене і запитав, чи я сама.

— Атож, — відповіла я, усвідомлюючи, що до цього часу Артур уже взявся за третю пінту.

Коли він поклав руку на мої сідниці, я мала б утешити його в псок, але з кількох причин не стала цього робити. Почнімо з того, що я задумалася про переваги інтиму з кимось, кого я, ймо-

вірно, більше ніколи не зустріну. І маю зізнатися: мені сподобалися його залицяння.

До того часу як Артур і Стен мали б замахнутися на свою восьму пінту, він забронював для нас гостьовий будиночок біля моря. Схоже, що там правили спеціальний тариф для відвідувачів, які не планували ночувати. Він став цілувати мене іще до того, як ми опинилися всередині, а щойно двері спальні зачинилися, взявся шпарко розстібати гудзики на моїй блузці. Вочевидь, робив це не вперше. Я навіть упевнена, що була далеко не першою дівчиною, яку він затягнув до ліжка. Інакше звідки він міг знати про спеціальні ціни?

Мушу зізнатися: я зовсім не очікувала, що все станеться так швидко. Коли він скінчив, я зникла у ванній, а він сидів на краєчку ліжка та курив цигарку. «Може, вдруге буде краще», — подумала я.

Але коли повернулася до кімнати, то його вже як корова язиком злизала. Маю зізнатися, що була розчарована.

Я, можливо, відчула більшу провину за те, що зрадила Артура, якби він не виблював на мою спідницю на зворотному шляху до Бристоля.

Наступного дня я розповіла мамі, що сталося, не приховуючи, хто був тим хлопцем. Адже вона з ним усе одно не зналася і навряд чи зустрінеється. Мама сказала, щоб я стулила пельку, позаяк не хотіла скасовувати весілля, і навіть якщо я виявлюся вагітною, ніхто ні про що не здогадається, адже ми з Артуром поберемося іще до того часу, як хтось помітить зміни в моєму організмі.

ГАРРІ КЛІФТОН 1920—1933

1

Мені сказали, що мого батька вбили на війні.

Щоразу, коли я розпитував маму про його смерть, вона не казала нічого, окрім того, що він служив у Королівському Глостерширському полку і його вбили у боях на Західному фронті усього за кілька днів до укладення перемир'я. Бабуся ж розповідала, що мій батько був хоробрим чоловіком, і коли ми якось залишилися самі в будинку, вона показала мені його медалі. Мій дідусь рідко пропонував почути свою думку про будь-що, але він і глухим був як пень, тому, можливо, навіть не почув цього запитання. Єдиним іншим чоловіком у родині, якого я запам'ятав, був мій дядько Стен, котрий зазвичай сидів на чолі столу за сніданком. Коли він виходив щоранку, я здебільшого напрошувався прогулятися з ним до міських доків, де дядько працював. Кожен день, який я проводив на причалі, був сповнений пригод. Торговельні кораблі, що прибували з далеких земель, розвантажували зі своїх трюмів рис, цукор, банани, джут і багато інших речей, про які я зроду навіть не чув. Після того як трюми порожніли, їх завантажували сіллю, яблуками, оловом і навіть вугіллям (його я любив найменше, бо воно одразу виказувало, де я вештався весь день, і дратувало мою матір). А потім кораблі знов зникали у невідомій далечині.

Мені завжди хотілося допомагати дядькові Стенові розвантажувати якийсь корабель, що пришвартувався вранці, але він лише реготав і промовляв:

— На все свій час, хлопче.

Це не могло статися швидко для мене, але без жодного попередження в обставини втрутилася школа.

Коли мені виповнилося шість років, мене відправили до Мерривудської початкової школи, хоча я вважав, що це марна трата часу. Який був сенс від школи, коли все, що мені потрібно, я міг дізнатися в доках? Наступного дня я б туди й не пішов, якби моя мати не затягнула мене до самої брами, лишила там і повернулася аж о четвертій пополудні, щоб забрати додому.

Я не здогадувався, що в мамі є й інші плани на моє майбутнє, які не передбачають мого залучення до роботи дядька Стена в порту. Коли мама лишала мене щоранку біля брами, я стовбичив на подвір'ї, доки вона не зникала з поля зору, а тоді мчав до доків. Я стежив, аби завжди вчасно повернутися до воріт школи, коли мама приходила забирати мене. Дорогою додому я розповідав їй усе, що буцімто робив у школі того дня. Я добре вмів плести небилиці, але незабаром вона виявила, що всі мої оповідки — вигадка.

Один чи двоє хлопців з моєї школи також зависали на доках, але я тримався від них подалі. Вони були старшими та дебелишими за мене і не проминали нагоди дати мені стусана, якщо я траплявся їм на очі. Мені також доводилося остерігатися й пана Гаскінса, головного прораба, бо щоразу той, заскочивши мене, як сам любив казати, давав мені копняка та погрожував:

— Якщо ще раз побачу, що ти тут вештаєшся, лобуряко, то все розкажу директору.

Іноді Гаскінс вирішував, що бачив мене аж занадто часто і повідомляв-таки про це директорові, який періщив мене паском, перш ніж відправити назад у клас. Мій класний керівник, пан Голкомб, ніколи не нарікав, якщо я не з'являвся на його заняття, але він був занадто м'яким. Щоразу, коли мама з'ясовувала, що я прогуляв уроки, вона не могла приховати свій гнів і тиждень не видавала мені мої півпенні на особисті потреби. Але, незважаючи на випадкові лупцювання старших хлопців, регулярні екзекуції директора та втрату кишенькових грошей, я не міг опиратися звабі доків.

Я набув лише одного справжнього товариша, поки вештався біля причалу. Його звали Старий Джек Коломазь. Він мешкав у занедбаному залізничному вагоні на краю забудов. Дядько Стен радив мені триматися подалі від Старого Джека, адже той начебто дурний і брудний старий волоцюга. Та він не здавався аж таким

брудним для мене, виглядав навіть чистішим за Стена, й уже незабаром я з'ясував, що він також не був і дурним.

Після обіду я доїв канапку з пастою «Марміт»¹ дядька Стена, догриз його яблуко й ковтнув пива, відтак вирішив повернутися до школи якраз до початку футбольного матчу: єдине, що мене цікавило в школі. Зрештою, після закінчення школи я намірявся стати капітаном брістольської команди або збудувати корабель, який міг би обійти весь світ. Якби пан Голкомб тримав язика на припоні і не виказав мене директору, я міг би цілими днями волочитися, уникаючи вугільних барж, і повертатися до шкільних воріт на четверту годину щодня, і моя мати ніколи б про це не дізналася.

Кожної другої суботи дядько Стен брав мене на стадіон «Ештон-гейт», щоб спостерігати за грою футболістів «Брістоль-сіті». У неділю вранці мама тягнула мене до церкви Святого Різдва, від чого я ніяк не міг відкараскатися. Після того як преподобний Воттс востаннє всіх благословляв, я мчав до місця розваг, де приєднувався до своїх товаришів у футбольній грі перед тим, як наставав час вирушати додому на обід.

До того коли мені виповнилося сім років, кожному, хто знав хоча б щось про футбол, стало зрозуміло, що мені зроду не потрапити навіть до шкільної команди, не кажучи вже про капітанство у «Брістоль-сіті». Проте саме тоді я виявив, що Бог зробив мені один маленький дарунок, і він не крився в моїх ногах.

Раніше я не помічав, що кожен, хто сідав біля мене в церкві в неділю вранці, переставав співати, щойно я відкривав рота. Я б і не подумав про це, якби мама не запропонувала мені вступити до хору. Я зневажливо розсміявся. Адже всі знали, що хор був лише для дівчаток і маминих синочків. Я б поховав цю ідею, якби преподобний Воттс не повідомив мені, що хлопцям платять один пенні за похорон і два — за весілля. Так я отримав свій перший корупційний досвід. Але навіть після того, як я неохоче погодився на прослуховування, нечистий вирішив поставити на моєму шляху заваду в особі панни Елеонори Е. Мандей.

¹ «Марміт» — харчова паста з екстракту дріжджів, побічного продукту пивоваріння, що трохи нагадує соєвий соус.

ЗМІСТ

Мейзі Кліфтон. 1919. Пролог	4
Гаррі Кліфтон. 1920—1933	7
Мейзі Кліфтон. 1920—1936	82
Г'юго Беррінгтон. 1921—1936	141
Старий Джек Коломазь. 1925—1936	184
Джайлз Беррінгтон. 1936—1938	219
Емма Беррінгтон. 1932—1939	268
Гаррі Кліфтон. 1939—1940	296